

دلیل الکترونیکی در نظام ادله اثبات دعوا

تألیف:

محبوبه عبدالهی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول

سرشناسه : عبدالهی، محبوبه، ۱۳۶۳-
 عنوان و نام‌پدیدآور : دلیل الکترونیکی در نظام ادله اثبات دعوا / تألیف: محبوبه عبدالهی.
 مشخصات نشر : تهران: خرسندی، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۸ ص.
 شابک : 978-600-114-205-5
 وضعیت فهرست‌نویسی : قیفا
 موضوع : شواهد الکترونیکی
 موضوع : ادله اثبات دعوی
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۱ ۸۲۵۸/ع۲۶۹/ک۲۲۶۹
 رده‌بندی دربی : ۳۴۷/۰۶۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۸۲۱۷۰

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقهی، حقوقی و مجموعه قوانین

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین

پائین تر از خیابان لبافی‌نژاد، کوچه مینا، پلاک ۲۰

تلفن: ۵ - ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵ - ۶۶۴۹۰۵۸۴

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

دلیل الکترونیکی در نظام ادله اثبات دعوا

تألیف: محبوبه عبدالهی

چاپ اول: ۱۳۹۱ - شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

حروفچینی: زرنگاران مهرخلاق

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۲۰۵-۵ ISBN: 978-600-114-205-5

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
	فصل اول: مقدمه و کلیات طرح تحقیق
۱۳	۱-۱- مقدمه
۱۷	۲-۱- تقسیم مطالب
	فصل دوم: شناخت دلیل الکترونیکی و ویژگی‌های آن
۱۹	۱-۲- مقدمه
۱۹	۲-۲- تعاریف
۱۹	۱-۲-۲- تعریف دلیل
۲۱	۲-۲-۲- تعریف داده‌پیام
۲۲	۳-۲-۲- تعریف دلیل الکترونیکی
۲۴	۳-۲- تفاوت دلیل الکترونیکی و سنتی
۲۶	۴-۲- محل نگهداری دلیل الکترونیکی
۲۷	۵-۲- بازیابی دلیل الکترونیکی
۲۷	۱-۵-۲- بازیابی نسخه‌های پشتیبان
۳۰	۲-۵-۲- بازیابی اطلاعات حذف‌شده
۳۱	۳-۵-۲- بازیابی اطلاعات پنهان‌شده
۳۲	۶-۲- حفاظت از دلیل الکترونیکی
۳۳	۷-۲- امضای الکترونیکی
۳۳	۱-۷-۲- تعریف امضای الکترونیکی
۳۶	۲-۷-۲- انواع امضای الکترونیکی
۳۶	۱-۲-۷-۲- امضای الکترونیکی ساده
۳۷	۲-۲-۷-۲- امضای زیست‌سنجی
۴۰	۳-۲-۷-۲- امضای مبتنی بر رمزنگاری
۴۰	۱-۳-۲-۷-۲- رمزنگاری یکطرفه
۴۰	۲-۳-۲-۷-۲- رمزنگاری متقارن

پیشگفتار

پیش از ظهور ابزارهای فناوری اطلاعات، دلیل، فقط در اشکال سنتی یعنی در قالبهای اقرار، سند، شهادت، سرگند، تحقیق محلی، معاینه محل، کارشناسی و امارات وجود داشت، و کاغذ مهم‌ترین حامل اطلاعات به‌شمار می‌آمد؛ اما در عصر حاضر، نوع جدیدی از دلیل به نام دلیل الکترونیکی شکل گرفته است و روزبه‌روز داده پیام، به‌عنوان قالب جدید دلیل، جایگزین کاغذ می‌شود، تا جایی که در حال حاضر غالب دلایلی که در دادگاه‌های اروپایی، مستند دعوا قرار می‌گیرد در قالب داده پیام است. با توجه به استفاده روزافزون از تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطی، قطعاً در آینده نزدیک در کشور ما نیز چنین خواهد شد.

مدتها پیش از تصویب قانون تجارت الکترونیک، دلیل الکترونیکی به شکل نوار ضبط صوت، فیلم و عکس، و داده پیام‌های حاصل از شمارشگر آب و برق، در دادگاهها مورد استناد قرار می‌گرفت، و فقدان قانون منسجم در این مورد، موجب اختلاف آرای صادره و برخورد سلیقه‌ای قضات در معتبر شمردن این دلایل شده بود. قانون تجارت الکترونیک که در سال ۱۳۸۲ به تصویب رسید، دلیل الکترونیکی را به‌عنوان نوع جدیدی از دلایل، معتبر شمرده و حتی در مورد دلیل الکترونیکی مطمئن، بالاترین ارزش اثباتی ممکن را قائل شده و آنرا غیرقابل انکار و تردید می‌داند.

با وجود آنکه چندین سال از تصویب قانون تجارت الکترونیکی سپری شده است، اما متأسفانه هنوز هم گاهی این نوع دلیل، در درس ادله اثبات دعوی دانشجویان رشته حقوق، نادیده گرفته می‌شود و نام این قانون، برای عده زیادی از قضات، وکلا و دانش‌آموختگان رشته حقوق ناآشناست. از آنجا که جامعه حقوقی نسبت به زیرساختهای فنی دلیل الکترونیکی از جمله سیستم‌های اطلاعاتی ایمن و امضای دیجیتال، شناخت کافی ندارد، تصور غالب، این است که دلیل الکترونیکی به راحتی قابل جعل و تغییر است، سیستم‌های اطلاعاتی چندان مطمئن نیستند و احتمال خطا در

داده‌های حاصل از آنها وجود دارد، به همین جهت وکلا برای اثبات دعاوی خود، چندان به دلیل الکترونیکی استناد نمی‌کنند و گاه دادرسان نیز از پذیرش آن خودداری می‌کنند. به علاوه، رسیدگی به اعتبار این نوع دلیل در دادگاه، نیازمند وجود کارشناسی است که به زیرساختهای فنی و قواعد حقوقی دلیل الکترونیکی مسلط باشند تا در بازیابی، حفاظت و اثبات اطمینان دلیل الکترونیکی، راهگشای دادرس باشند.

هدف از کتاب حاضر، این است که جایگاه دلیل الکترونیکی را به‌عنوان نوع جدیدی از دلیل در نظام ادله اثبات دعوا تعیین کند. در فصل اول مقدمه و کلیات، بیان شده است. فصل دوم، به شناخت دلیل الکترونیکی و ویژگی‌های آن، اختصاص دارد که در این فصل، زیرساختهای فنی دلیل الکترونیکی و شیوه‌های بازیابی آن، بررسی شده است و در نهایت فصل سوم به بررسی اعتبار و ارزش اثباتی دلیل الکترونیکی پرداخته است که شامل عناصر اعتبار یک دلیل، نحوه تأمین این عناصر، در دلیل الکترونیک، ارزش اثباتی آن و نحوه رفع تعارض میان ادله است.

قانون تجارت الکترونیکی ایران، از قانون نمونه تجارت الکترونیکی و قانون نمونه امضای الکترونیکی آنسیترال که مهم‌ترین اسناد بین‌المللی در زمینه تجارت الکترونیکی هستند، اقتباس شده است؛ به همین جهت، این قوانین نیز مورد مطالعه و بررسی تطبیقی قرار گرفته‌اند و در نتیجه، ایرادات موجود در قانون تجارت الکترونیکی ایران معرفی شده و راهکارهایی جهت اصلاح آن ارائه شده است.

کتاب حاضر را به تمامی وکلا، قضات، و پژوهشگران رشته حقوق تقدیم می‌کنم. این کتاب می‌تواند به عنوان منبع درسی برای درس «اسناد الکترونیکی» مورد استفاده دانشجویان کارشناسی ارشد رشته حقوق تجارت بین‌الملل قرار گیرد. از تمامی پژوهشگران ارجمند خواهشمندم با ارسال نظرات و انتقادات علمی نسبت به این اثر، در ارتقای آن، یاری فرمایند.

محبوبه عبدالاهی

M_abdolahi_80@yahoo.com